

Vlaanderen
is natuur

Toelichting openbaar onderzoek projectrapport natuurinrichting DE LIEREMAN

Gemeenten Oud-Turnhout, Arendonk en Ravels

18 en 21 maart 2019

**AGENTSCHAP
NATUUR & BOS**

**VLAAMSE
LANDMAATSCHAPPIJ**

Verloop van de avond

- ▶ 19u30 - 19u35 : inleiding
- ▶ 19u35 - 19u45 : welkomstwoord door de gemeente
- ▶ 19u45 - 20u30 : toelichting VLM
- ▶ 20u30 – 20u35 : toelichting verloop infomarkt
- ▶ 20u45 – 22u00 : infomarkt

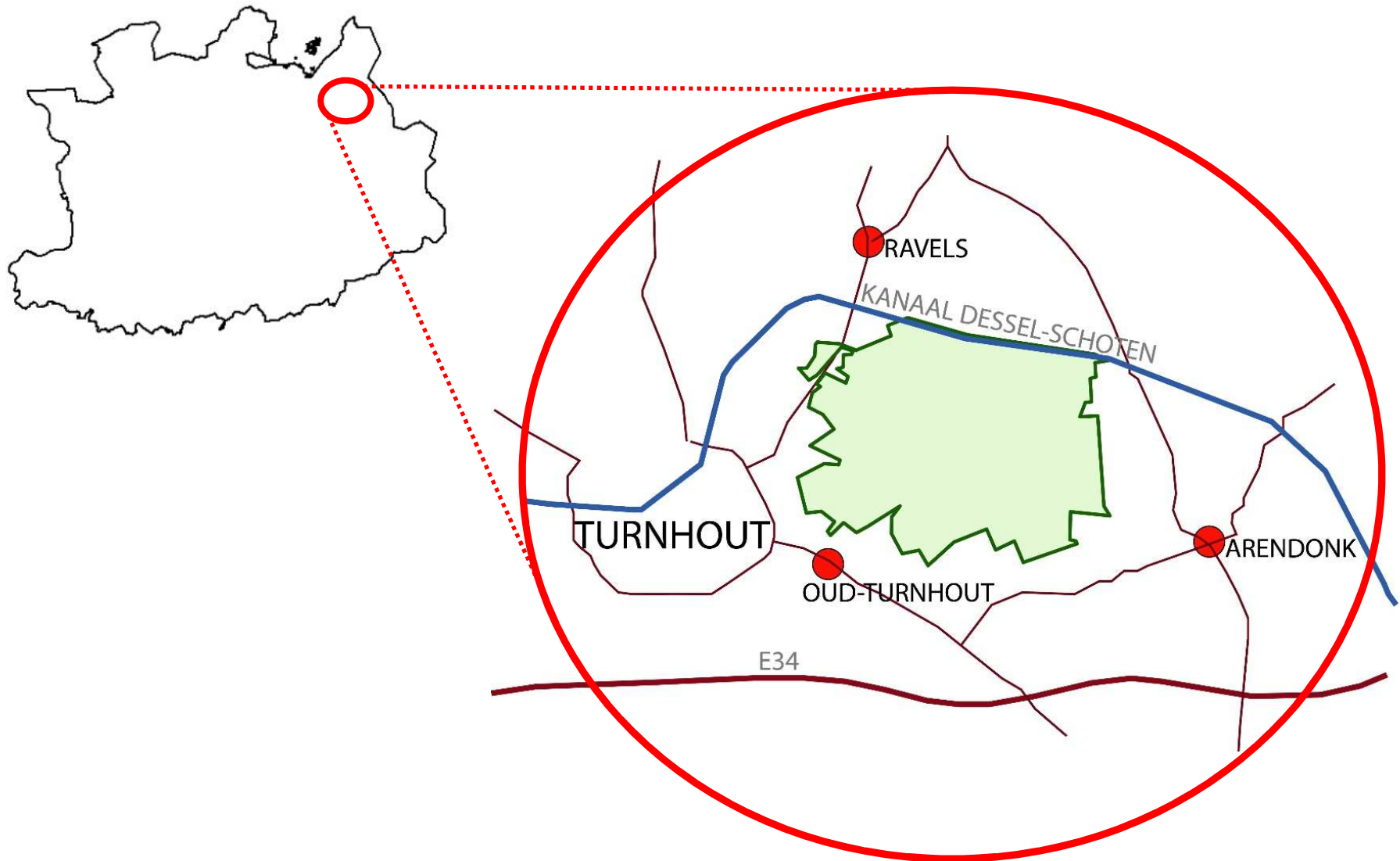
Agenda

- ▶ Kadering en historiek:
 - Situering
 - Afbakening Gebieden Natuurlijke en Agrarische en Structuur (AGNAS)
 - Raamakkoord 'Landschap De Liereman en omgeving'
 - Gewestelijk RUP (RV)
 - Andere processen :
 - × Natura 2000 – IHD's (ANB)
 - × Retentie langs de Aa (provincie)
- ▶ Landschapsecologische ontwikkelingsvisie
- ▶ Natuurinrichting (NI) De Liereman :
 - Procedure natuurinrichting + projectgebied

Agenda

- ▶ Projectrapport :
 - Kader : wat wel en wat niet,
 - Doelstellingen en bijhorende maatregelen
 - Lijst van maatregelen en uitvoeringsmodaliteiten
 - Focus eigenaars
- ▶ Openbaar onderzoek :
 - Maximaal informeren : infoavonden, infomarkt,
 - Bij vragen of info van externen : kom naar ons !
 - Wel : lijst mogelijke maatregelen, lijst belanghebbenden, ...
 - Niet : projectgrens, IHD, GRUP, waterretentie,

Situering projectgebied natuurinrichting

100

Beelden van het gebied

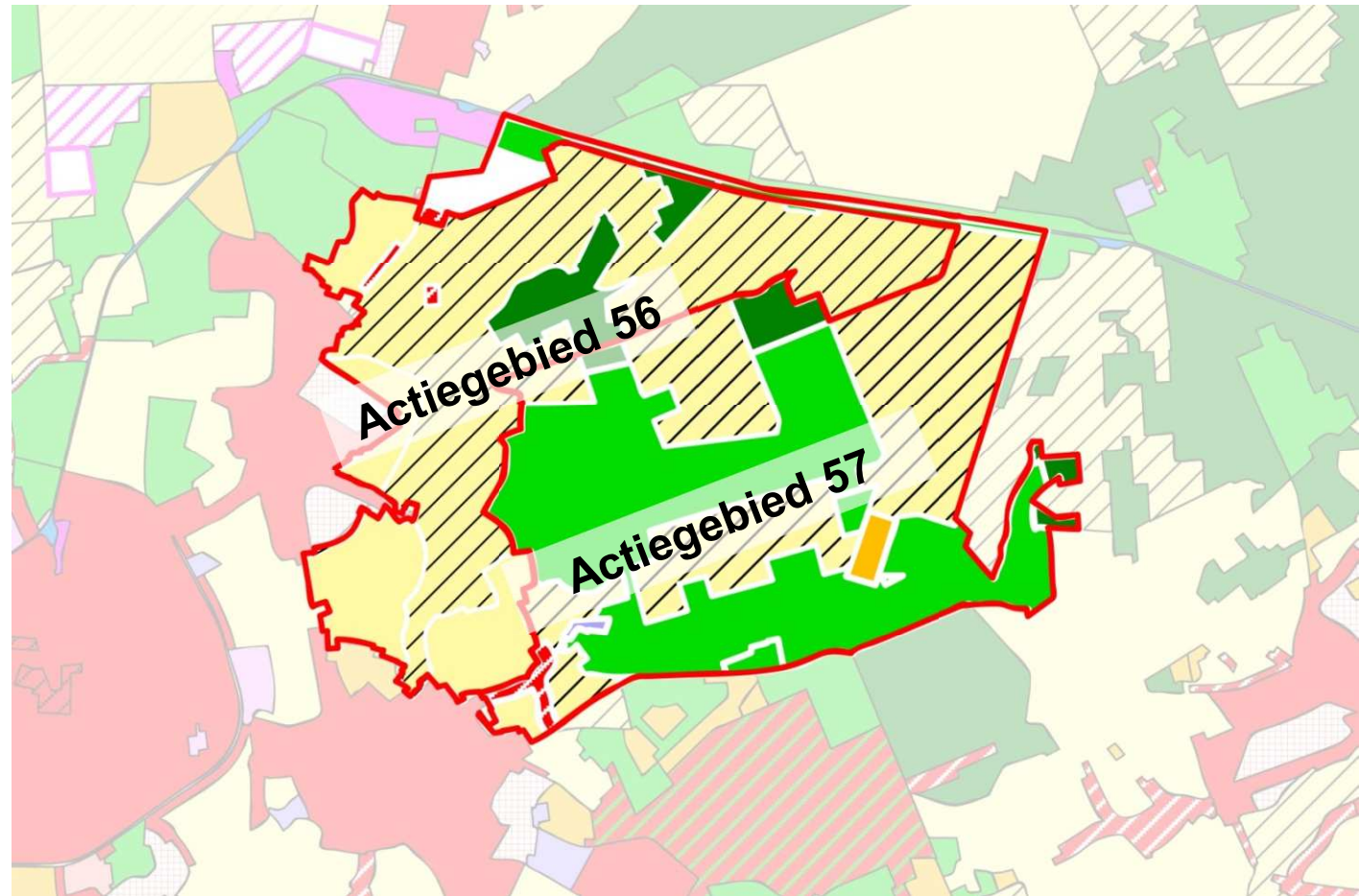
Projecthistoriek

AGNAS : de Vlaamse regering besliste in 2008 ikv afbakening buitengebied :

- ▶ Voor actiegebied 56 (Oosthoven – Laks):
 - **Herbevestiging** bestemmingen landbouw-, bos- en natuurgebied op de gewestplannen;
 - Specifieke maatregelen voor het Vogelrichtlijngebied
 - × mits overleg en onderzoek naar landbouwgebruik en aanwezige bedrijfszetels
 - × focus: stimuleren van **vrijwillige beheerovereenkomsten**

Projecthistoriek

AGNAS

AGNAS: Afbakening Gebieden Natuurlijke en Agrarische Structuur

Projecthistoriek

AGNAS : de Vlaamse regering besliste in 2008 ikv afbakening buitengebied :

► Voor actiegebied 57 (De Liereman – Braekeleer):

→ **Natuurinrichtingswerken** in functie van:

- × optimalisatie hydrologie (grond- en oppervlaktewater)
- × versterking natuurwaarden

Geen nadelige invloed op landbouwactiviteit in actiegebied 56!

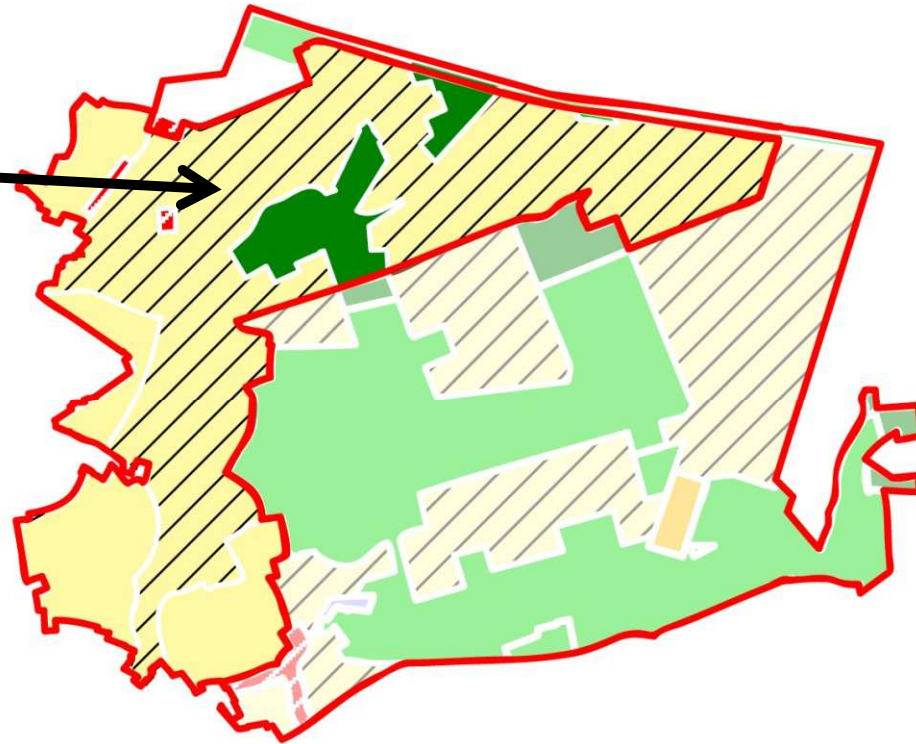
→ Opmaak van een **gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP)** voor:

- × versterking natuurwaarden via wijziging van niet-groene bestemmingen naar **natuurgebied** (westelijk deel)
- × ruimtelijke **verweving** tussen landbouw, natuur en bos (oostelijk deel)

Projecthistoriek

AGNAS

Voorwaardelijk
herbevestigd gebied

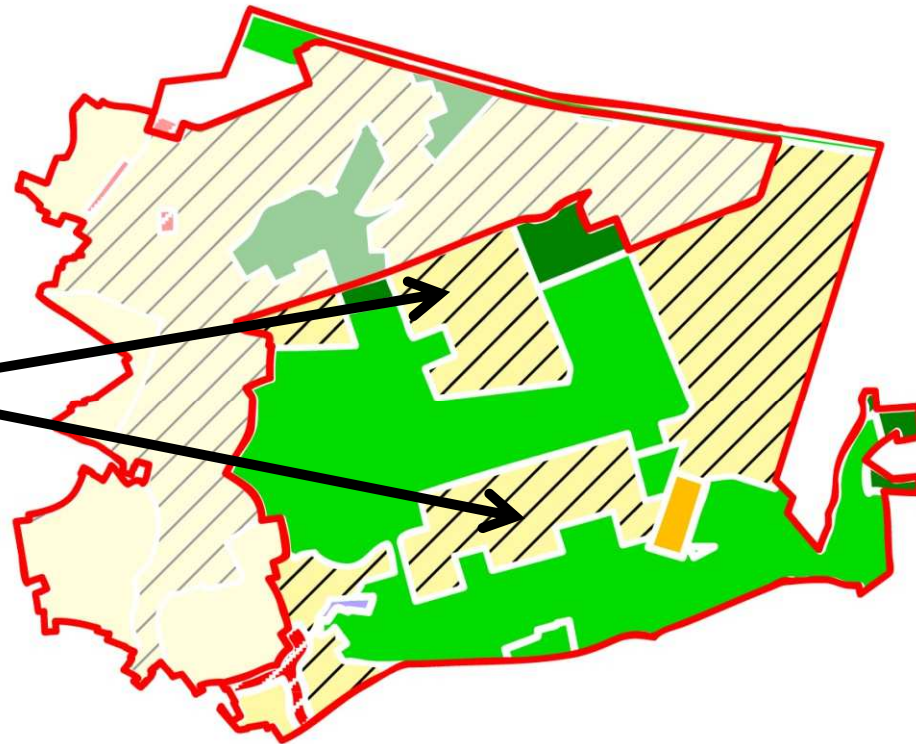

AGNAS: **A**fbakening **G**ebieden **N**atuurlijke en **A**grarische **S**tructuur

Projecthistoriek

AGNAS

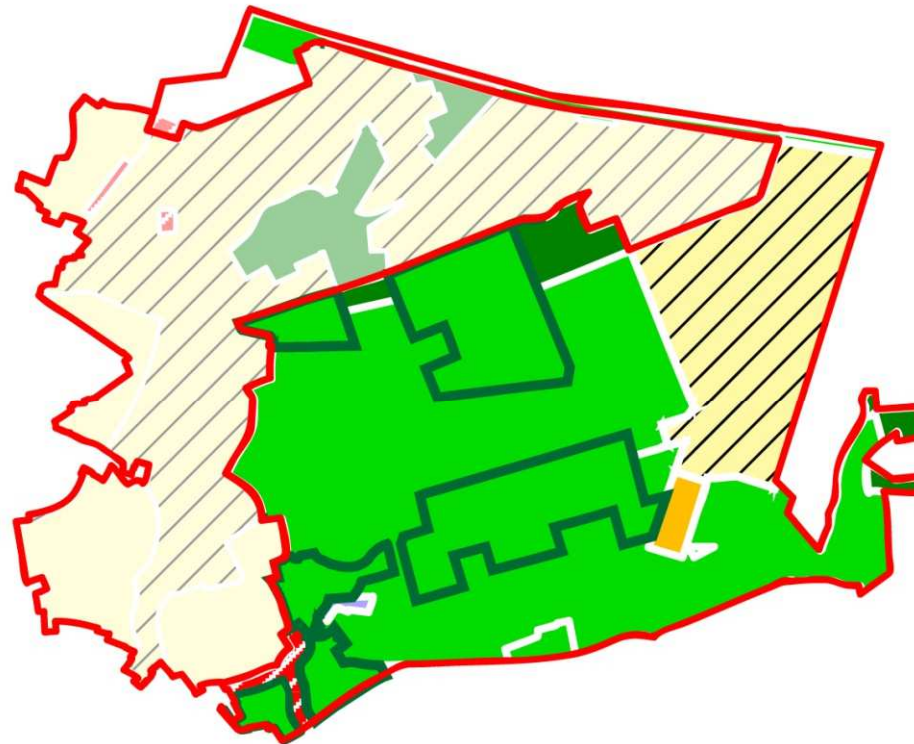
Evolueert naar
natuurgebied

AGNAS: **A**fbakening **G**ebieden **N**atuurlijke en **A**grarische **S**tructuur

Projecthistoriek

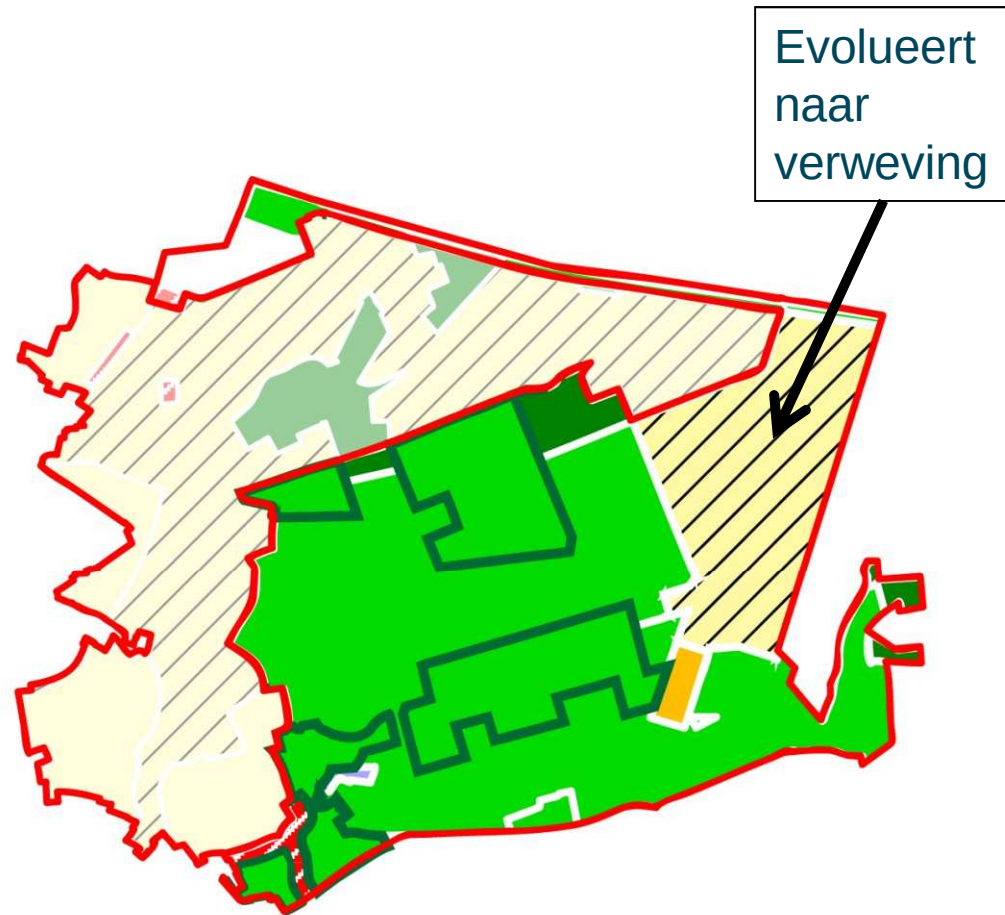
AGNAS

AGNAS: **A**fbakening **G**ebieden **N**atuurlijke en **A**grarische **S**tructuur

Projecthistoriek

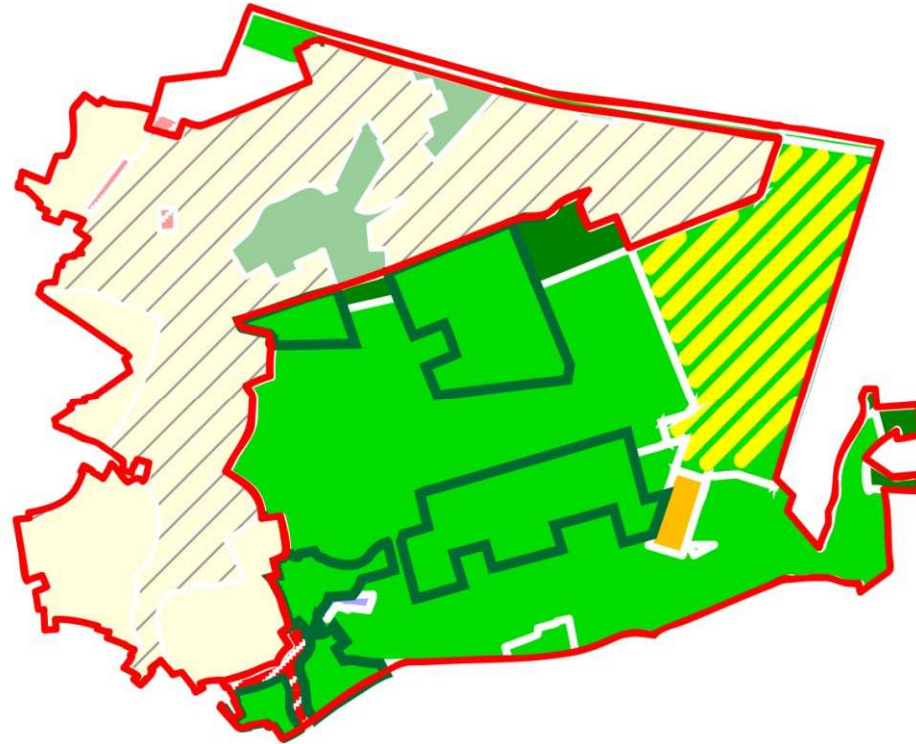
AGNAS

AGNAS: **A**fbakening **G**ebieden **N**atuurlijke en **A**grarische **S**tructuur

Projecthistoriek

AGNAS

AGNAS: **A**fbakening **G**ebieden **N**atuurlijke en **A**grarische **S**tructuur

Projecthistoriek

De Vlaamse regering besliste in 2008 ikv AGNAS eveneens tot

→ De opmaak van een **“raamakkoord”** inzake ***flankerend landbouwbeleid en natuurontwikkeling*** voor de actiegebieden 56 en 57 op te maken met betrokken partijen in het gebied

Projecthistoriek

Raamakkoord Landschap De Liereman en omgeving = princiepsakkoord

- ▶ Raamakkoord is opgemaakt en ondertekend (19 september 2011)
- ▶ Princiepsakkoord
 - tussen sectoren landbouw en natuur
 - verschillende overheidsdiensten met taak in de open ruimte, onderschrijven proces en overleg volgens principe “Samen over de streep”, “Gelijk oversteken”
 - samenwerken in gebied “Landschap de Liereman en omgeving”
 - communiceren op maat en in openheid

Projecthistoriek

Raamakkoord Landschap De Liereman en omgeving =
princiepsakkoord

- ▶ Opmaak **gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP)** door Departement Omgeving - Ruimte Vlaanderen :
→ Inhoudelijke en procedurele afstemming tussen natuurinrichting en GRUP
- ▶ **Herbevestiging actiegebied 56 : wanneer natuurinrichting in uitvoeringsfase is**

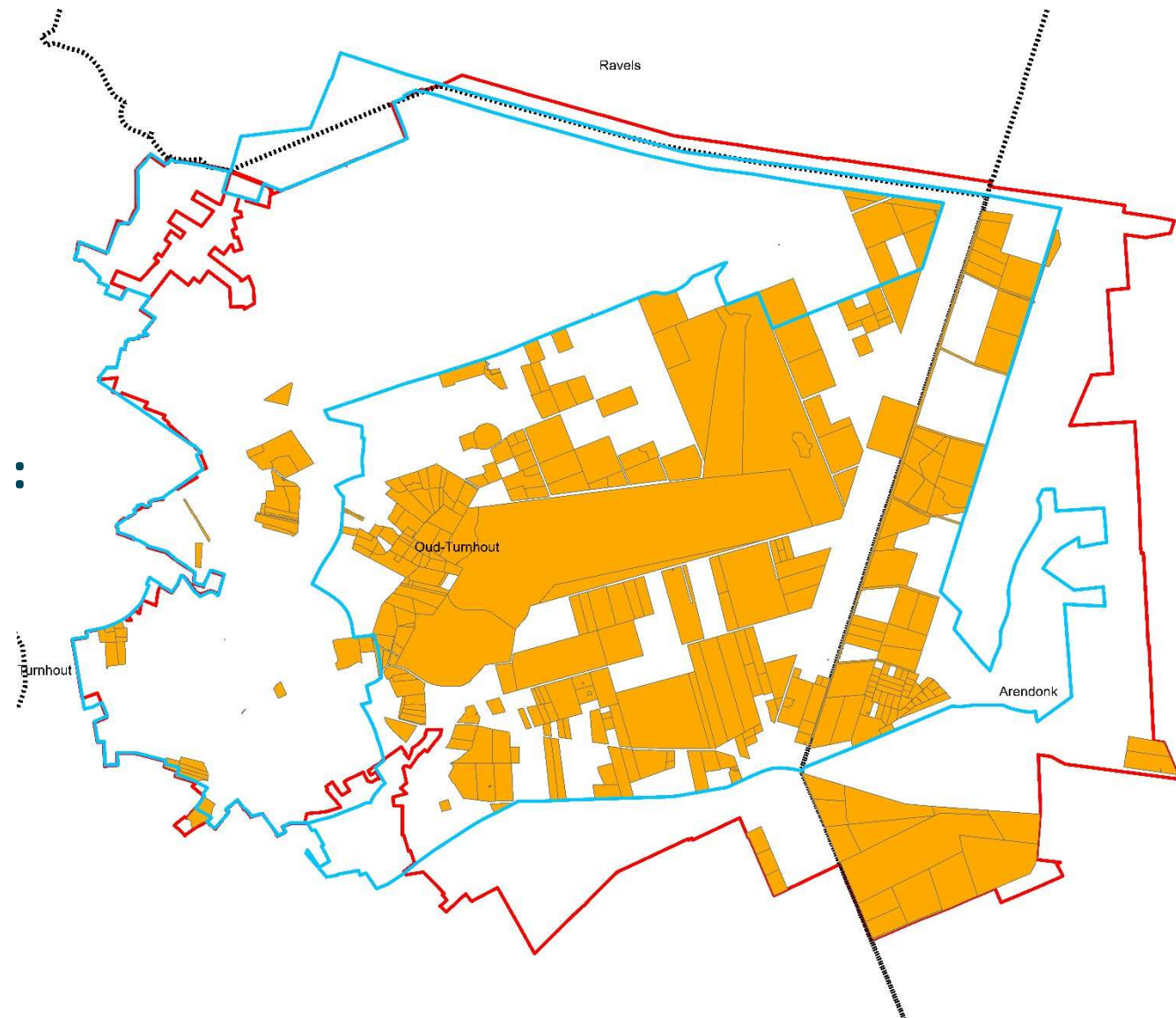
Andere processen

Natura 2000 - IHD's

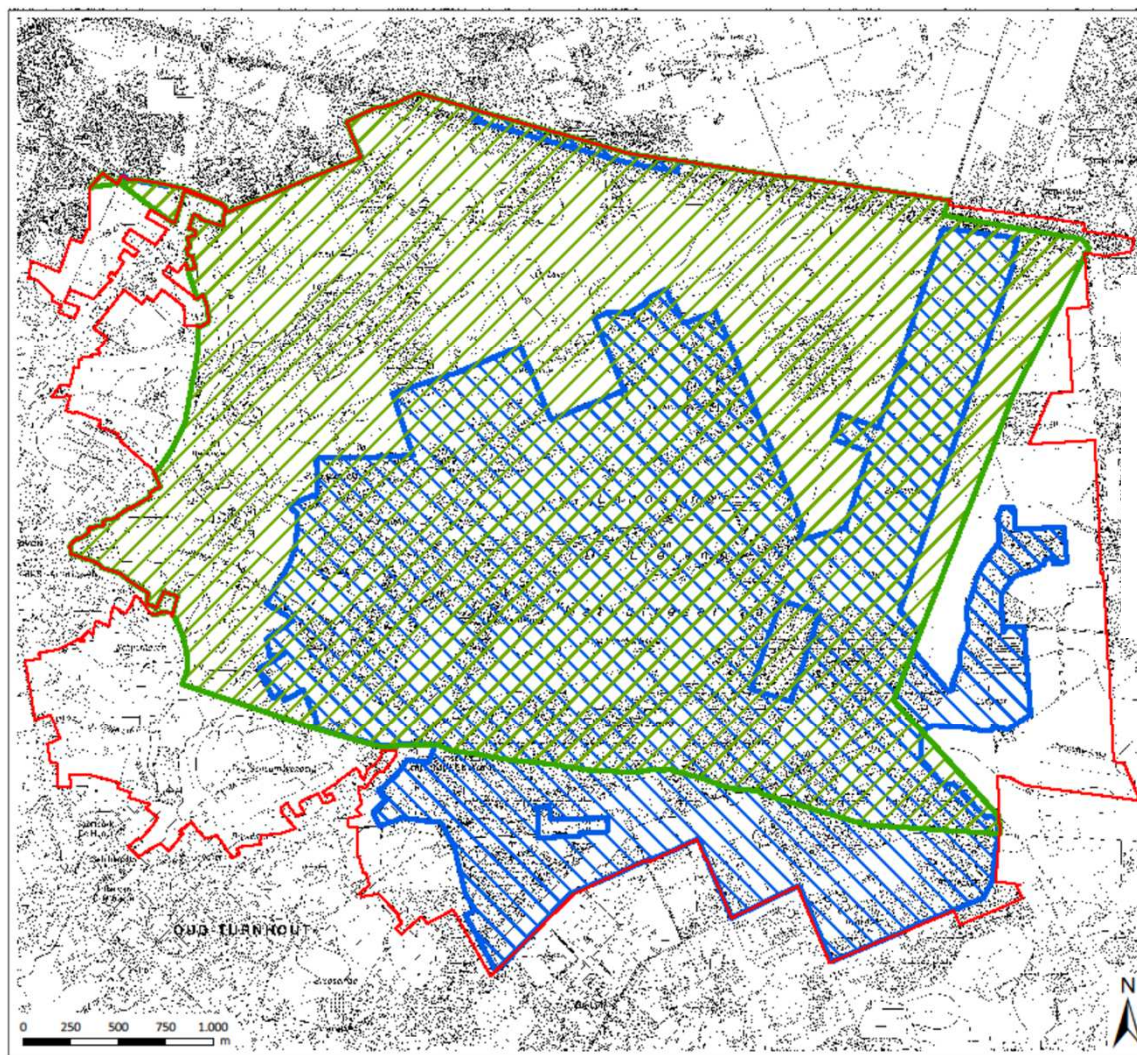
- ▶ **Instandhoudingsdoelstellingen (IHD's)** zijn vastgelegd voor alle Natura 2000-gebieden in Vlaanderen :
 - Habitatrichtlijngebieden : bescherming van biotopen/leefgebieden (habitats) en bijhorende diersoorten
 - Vogelrichtlijngebieden : bescherming van vogelsoorten
- ▶ Toewijzing IHD's De Liereman : Besluit Vlaamse regering dd. 23 april 2014
- ▶ ANB bereidt Managementplannen voor om de vastgelegde IHD's toe te wijzen (= allocatie van doelen) :
 - Gradueel worden er meer doelen gerealiseerd
 - Opvolging in een planningscyclus van 6 jaar
 - **Inhoudelijke afstemming met het natuurinrichtingsproject**
 - Streefdoel : zoveel mogelijk IHD's realiseren op gronden van overheden (gemeente, ANB, VLM, ...) en Natuurpunt

Eigendom sterkste schouder

Toestand 2018 :

Andere processen Natura 2000 - IHD's

NATUURINRICHTING
De Liereman

Projectrapport

Kaart 6: SBZ-H en SBZ-V

Legende

 Projectgebied

Speciale Beschermingszones (SBZ)

 Vogelrichtlijngebied -SBZ-V

 Habitatrichtlijngebied -SBZ-H

bron:
-Topografische kaart 1:25.000, raster, twaalfde, NGS, opname 1983-2008
-de Vogelrichtlijngebieden, versie 2.0 (2005) (Agentschap voor Natuur en Bos, 2006)
-de Habitatrichtlijngebieden, versie 2.0 (2005) (Agentschap voor Natuur en Bos, 2006)
aangemaakt op: 05/12/2007

Vlaamse
overheid

Andere processen

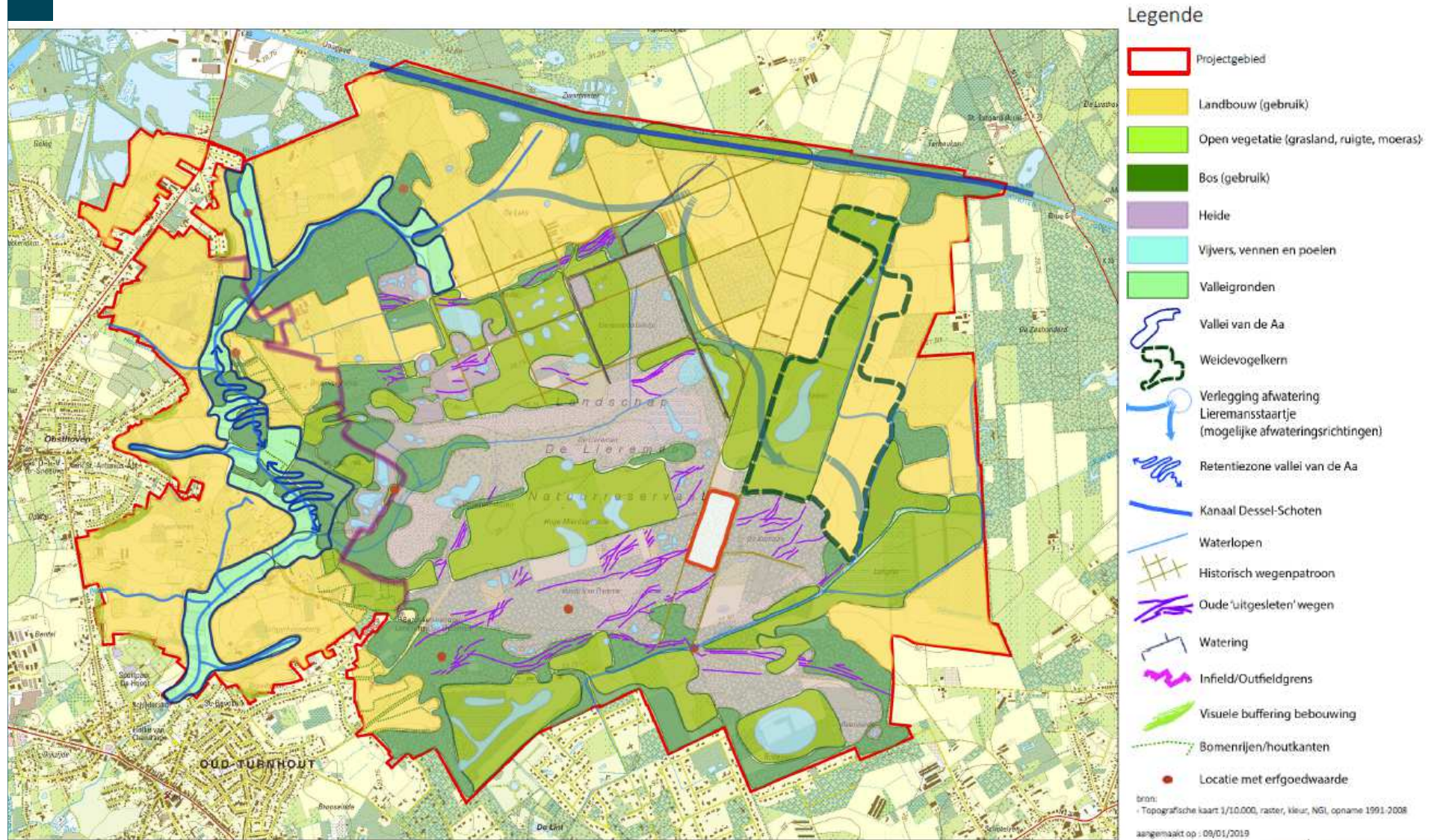
Retentie in de vallei van de Aa

- ▶ Waarom : stroomafwaarts langs de Aa regelmatig wateroverlast
- ▶ Hoe : gebieden voor actief bergen/vasthouden water
- ▶ Doel : piekafvoeren verkleinen bij extreme neerslag (= buien van 1x/5 jaar – 1x/10 jaar – 1x/50 jaar - ...)
- ▶ Wie : Deze ‘retentiegebieden’ worden gerealiseerd door de provincie Antwerpen – Dienst Integraal Waterbeleid
- ▶ **Er is afstemming met het natuurinrichtingsproject**

Landschapsecologische ontwikkelingsvisie

- ▶ Conceptkaart die weergeeft hoe het landschap er in de toekomst kan uitzien:
 - Realisatie over termijn van **20-50 jaar**
 - Vormt de leidraad voor natuurinrichting
 - Realisatie door **inrichting én beheer** : natuurinrichting realiseert niet alles
 - De kleuren geven grote zones aan, geen details op perceelsniveau
 - Detailuitwerking gebeurt later :
in uitvoeringsfase (projectuitvoeringsplannen)

Landschapsecologische ontwikkelingsvisie

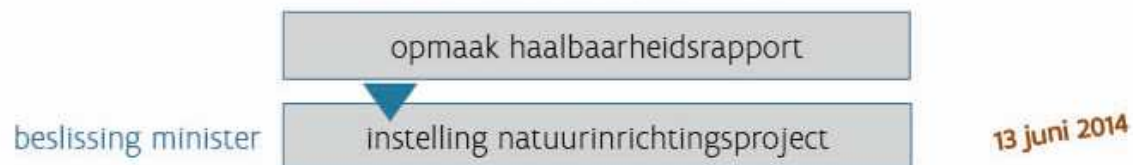

Natuurinrichting De Liereman

- ▶ Procedure natuurinrichting
- ▶ Projectrapport De Liereman
 - Kader : wat wel en wat niet,
 - Doelstellingen en bijhorende maatregelen
 - Lijst van maatregelen en uitvoeringsmodaliteiten
 - Focus eigenaars
- ▶ Openbaar onderzoek

Procedure

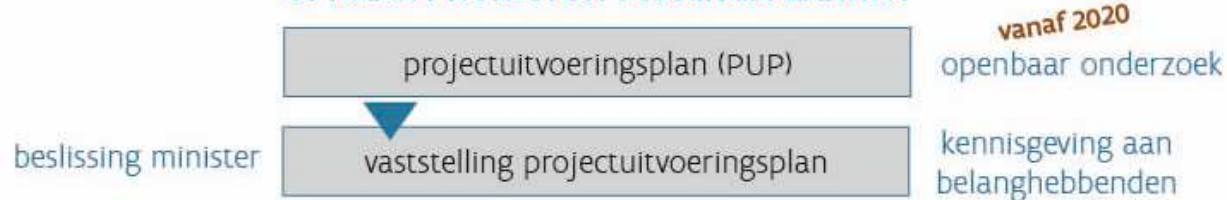
ONDERZOEK NAAR DE HAALBAARHEID

OPMAAK PROJECTRAPPORT

OPMAAK PROJECTUITVOERINGSPLANNEN

UITVOERING VAN DE WERKEN

vanaf 2021
inclusief openbaar
onderzoek
omgevingsvergunning

Projectrapport natuurinrichting

- ▶ Waarvoor dient het WEL?
 - Projectrapport dient als onderbouwing voor de lijst van maatregelen, goed te keuren door de minister
 - Lijst belanghebbenden (eigenaars / gebruikers) ligt eveneens in openbaar onderzoek
- ▶ Waarvoor dient het NIET?
 - Geen uitvoeringsplannen op perceelsniveau → volgende fase
 - Geen GRUP (ruimtelijk uitvoeringsplan) → Ruimte Vlaanderen
 - Geen IHD's vastleggen (instandhoudingsdoelstellingen) → ANB
 - Geen aanleg van overstromingsgebieden langs de Aa → Provincie Antwerpen

Projectrapport natuurinrichting

► Inhoud

- Gebiedsbeschrijving
- Doelstelling natuurinrichting
- Beschrijving maatregelen
- Impactbeschrijving
- Uitvoerbaarheid met voorstel van **maatregelen en uitvoeringsmodaliteiten**
- Financiering

Projectrapport natuurinrichting

Doelstellingen & maatregelen

► Hoofddoelstellingen:

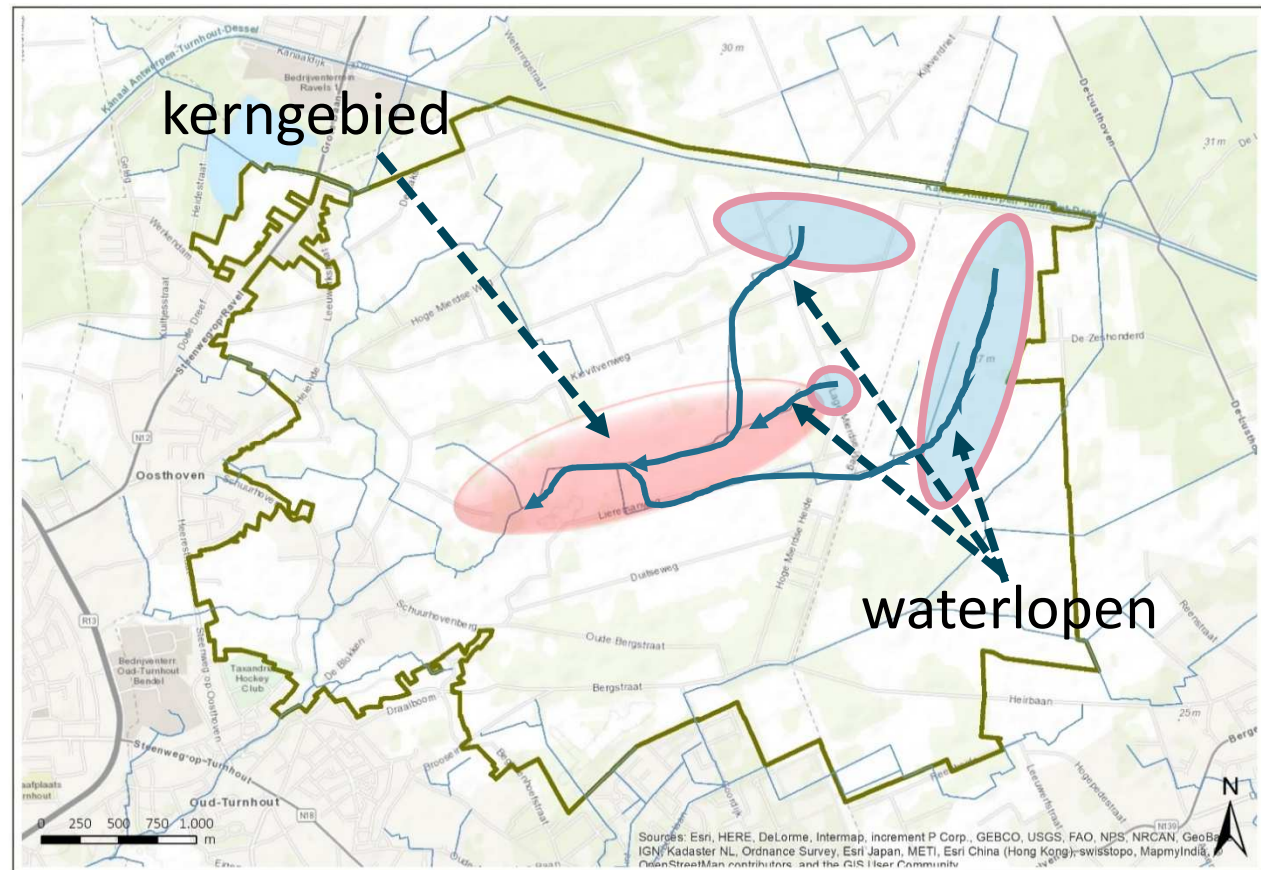
- Hydrologische scheiding kern Liereman en omgeving;
- Natuurherstel (kern, duinengordel, Rode Goor);
- Natuurherstel op voormalige landbouwgronden (deelgebied 57);
- Natuurherstel in de periferie (rand);
- Realiseren van weidevogelgebied;
- Inrichtingsmaatregelen voor landbouw (incl. milieuhygiënische optimalisatie van bedrijven)
- Zoveel mogelijk doelstellingen S-IHD realiseren op *sterkste schouders* (gronden overheden, Natuurpunt, ...)

Projectrapport natuurinrichting

Doelstellingen & maatregelen

- Hydrologische scheiding kerngebied De Liereman van omgeving

Toestand nu :

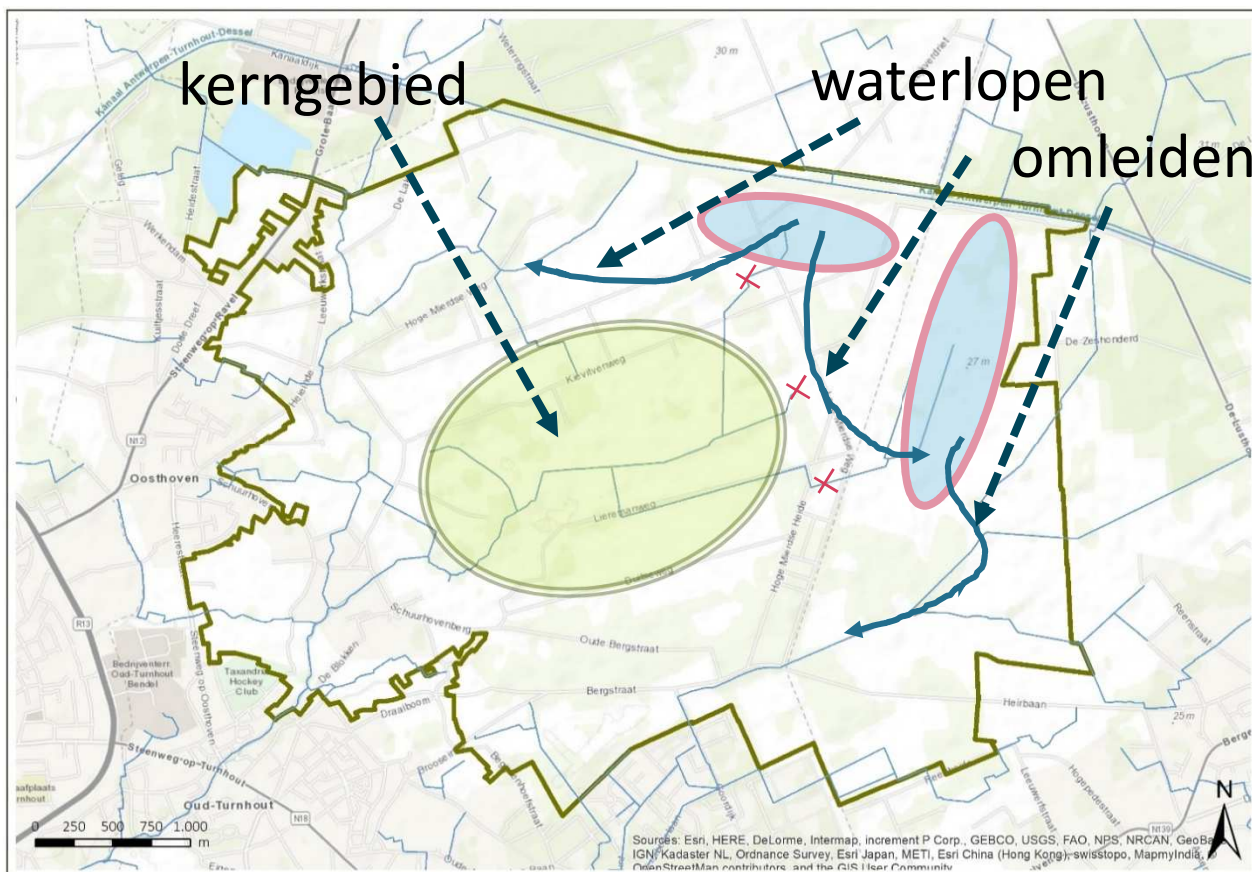

Projectrapport natuurinrichting

Doelstellingen & maatregelen

- Hydrologische scheiding kerngebied De Liereman tov omgeving

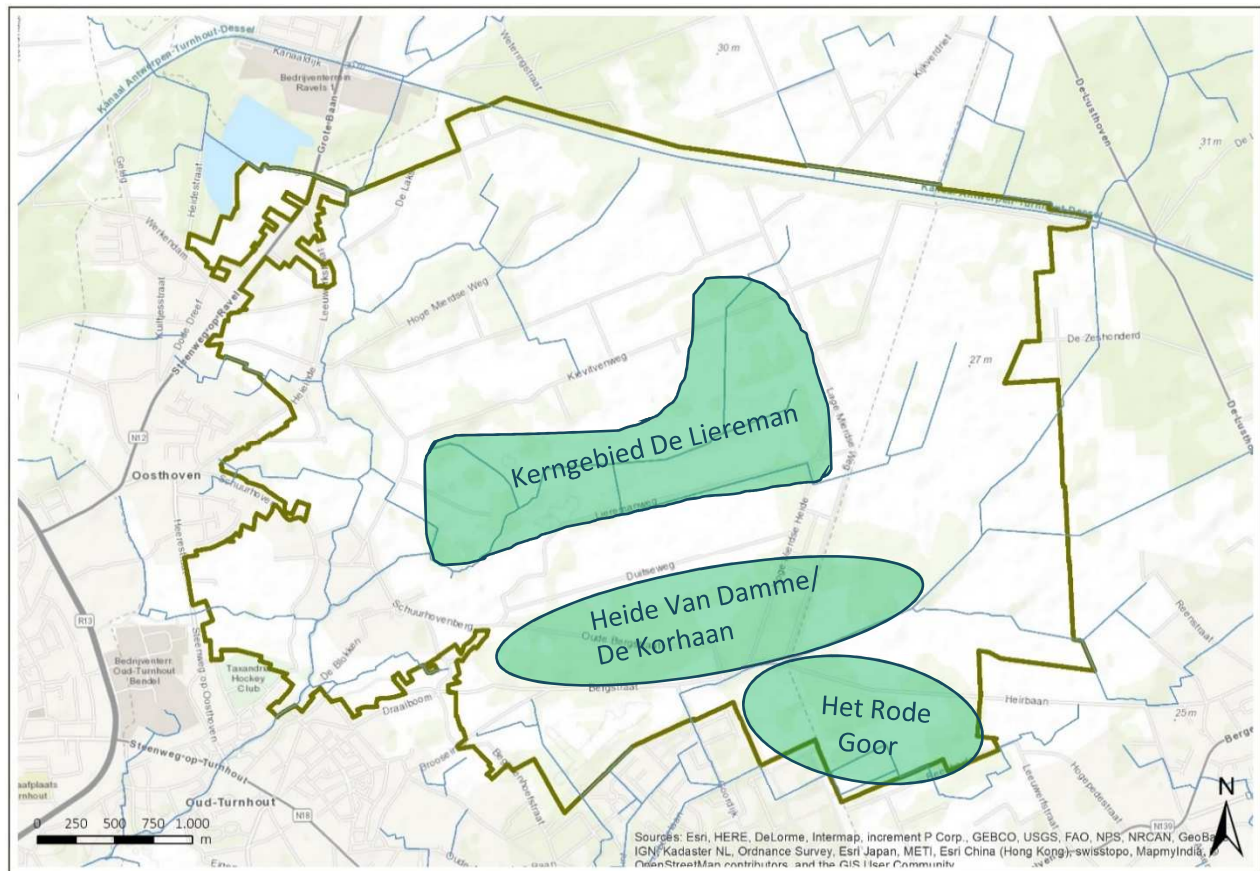
Gewenste
toestand:

Projectrapport natuurinrichting

Doelstellingen & maatregelen

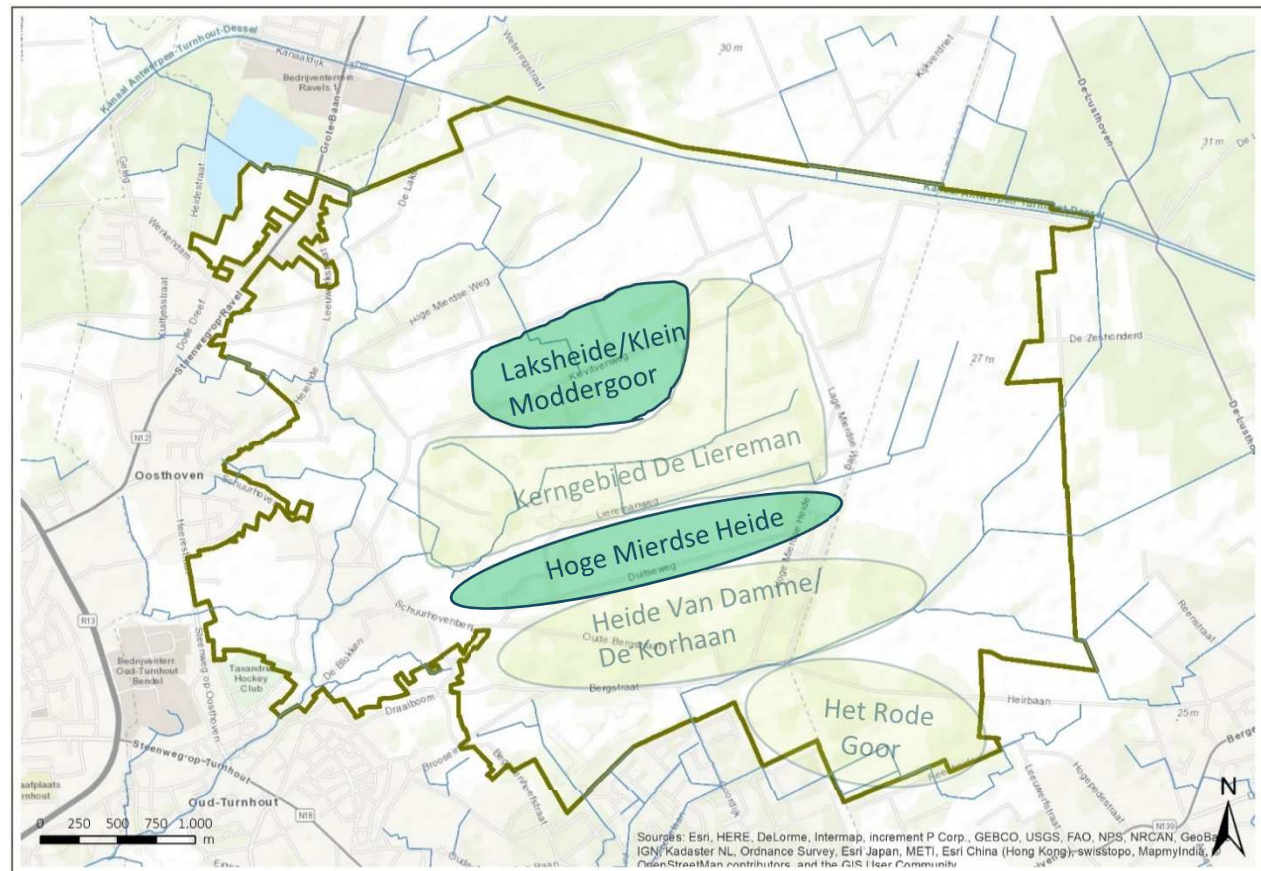
- Natuurherstel in de kern (kern, duinengordel, Rode goor)

Projectrapport natuurinrichting

Doelstellingen & maatregelen

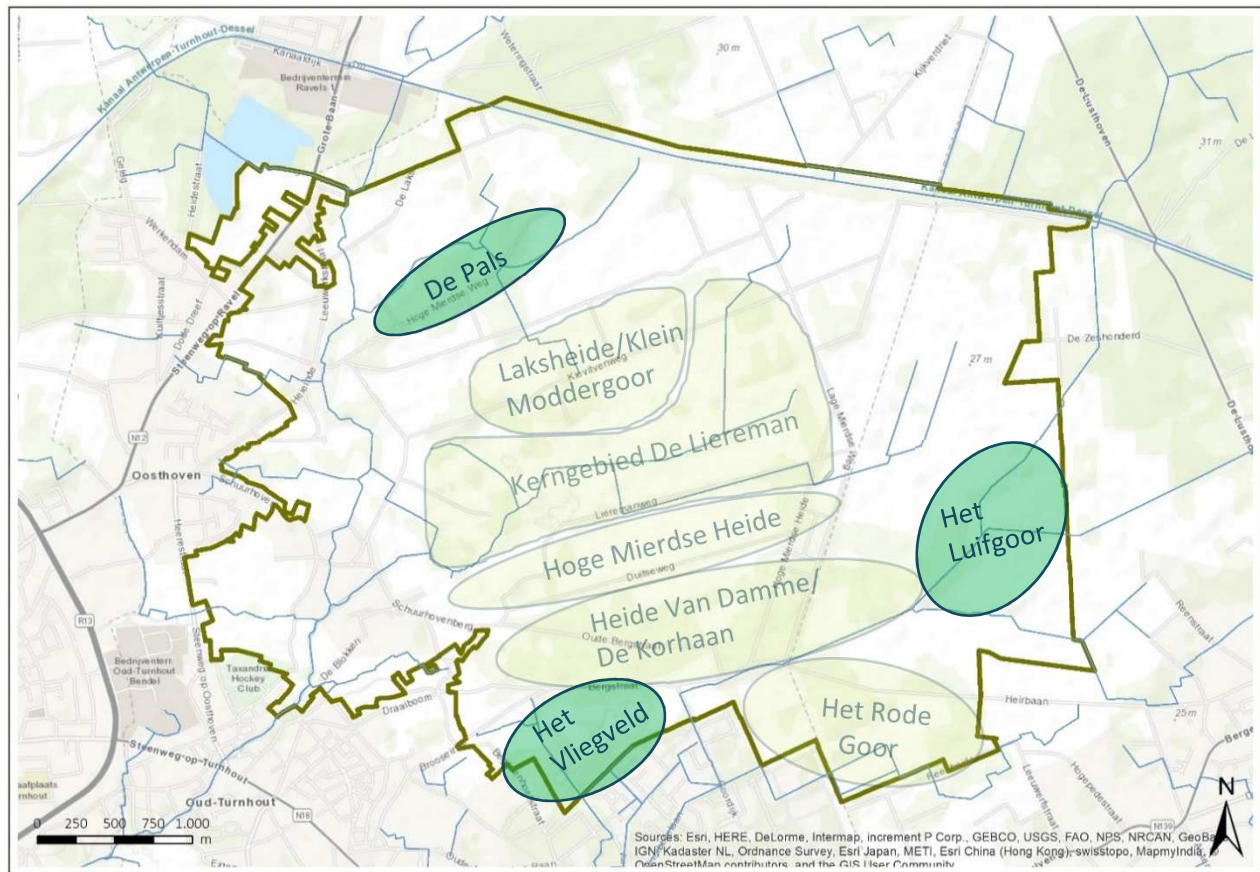
- Natuurherstel op voormalige landbouwgronden (in deelgebied 57)

Projectrapport natuurinrichting

Doelstellingen & maatregelen

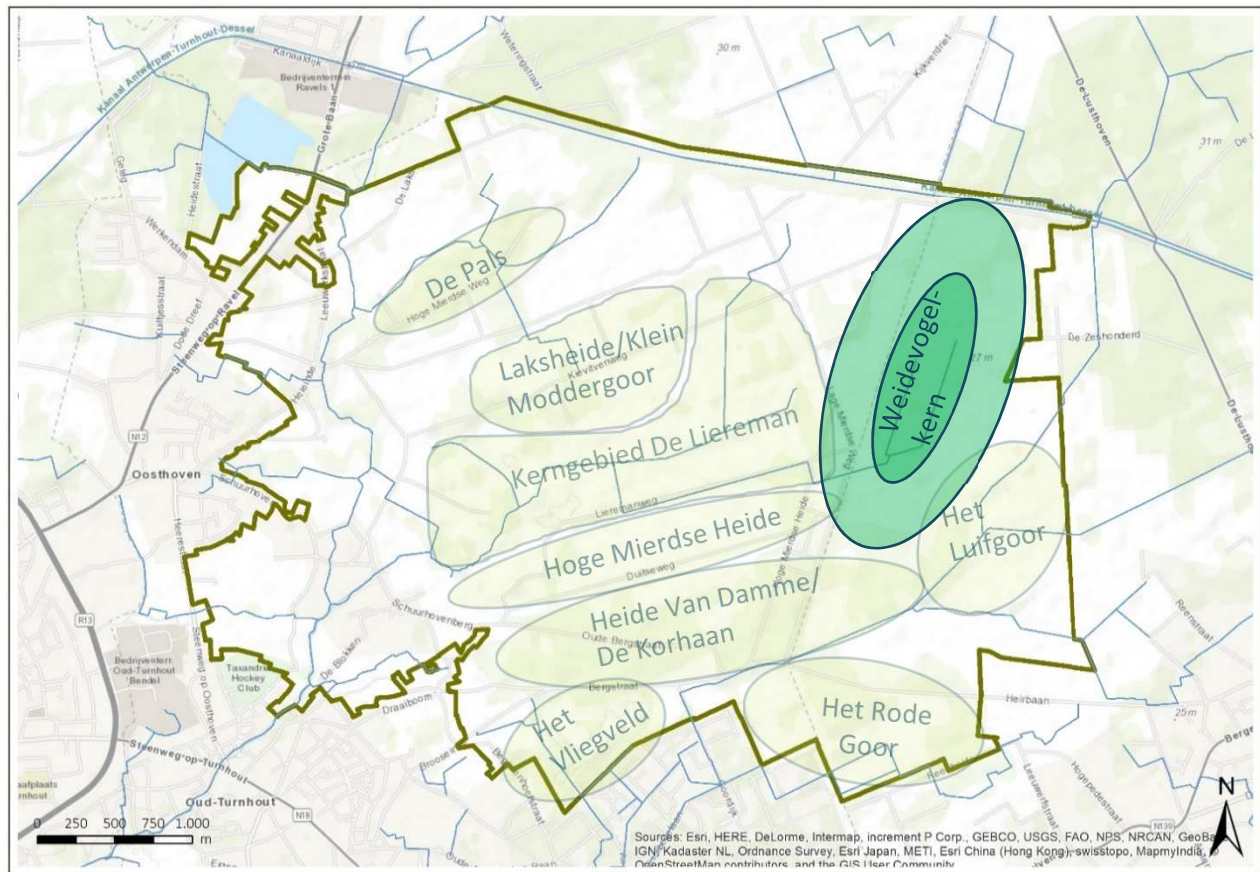
► Natuurherstel in de periferie

Projectrapport natuurinrichting

Doelstellingen & maatregelen

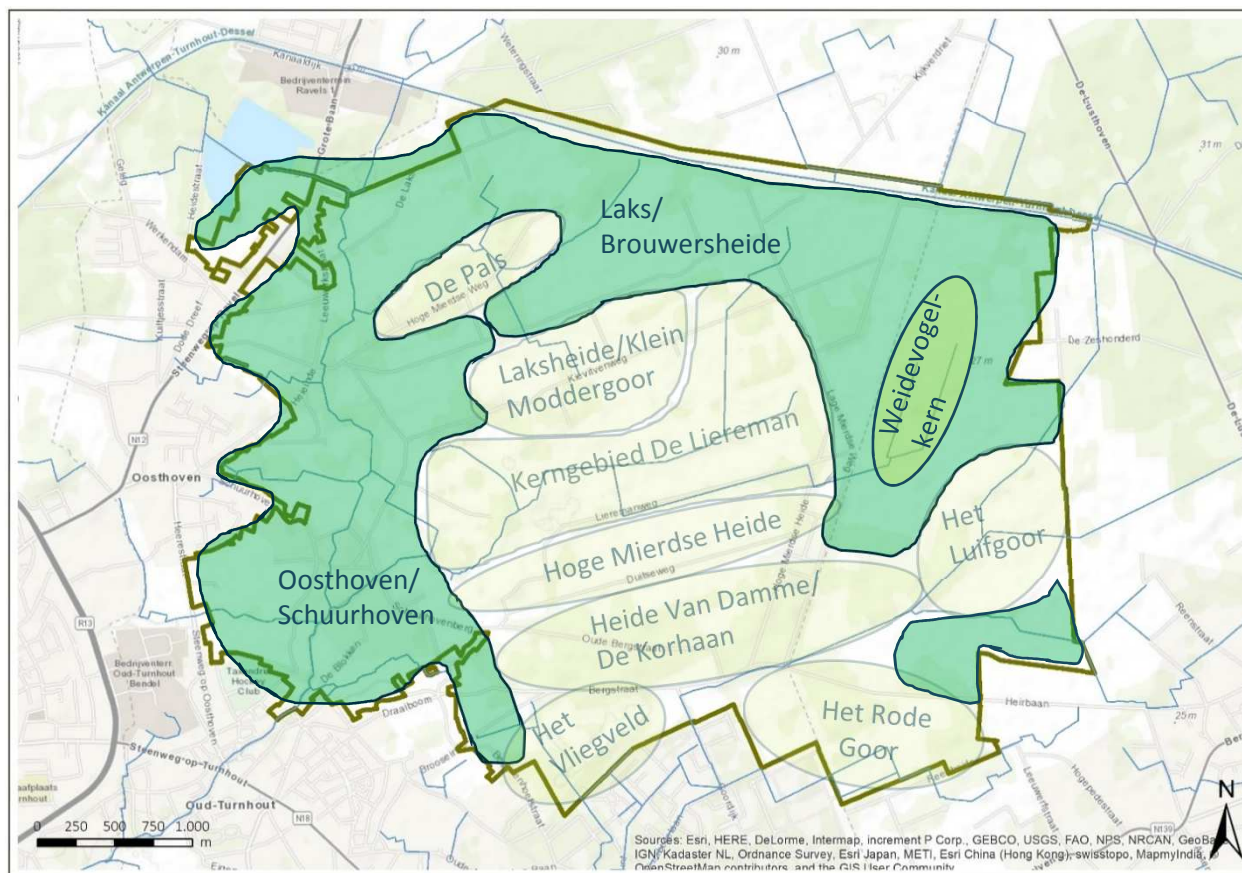
- Realiseren weidevogelgebied

Projectrapport natuurinrichting

Doelstellingen & maatregelen

► Inrichtingsmaatregelen voor landbouw

Projectrapport natuurinrichting

Doelstellingen & maatregelen

- ▶ Nevendoelstellingen:
 - Recreatief medegebruik (wandelen, fietsen, ruiters, landbouw- en natuureducatie, ARO, ...);
 - Behoud en versterking van cultuurhistorische en archeologische waarden;
 - Uitbouwen vallei van de Aa als herkenbare landschappelijke structuur.

- ▶ (bijhorende) Maatregelen:
 - Aanleg en heraanleg van recreatieve paden
 - Plaatsen van infoborden
 - Inrichting zones natuur-en landschapsbeleving
 - Herstellen van historische reliëfelementen
 - Gepaste inrichting van erfgoedsites

Projectrapport natuurinrichting

Lijst van maatregelen en modaliteiten

1. Grondwerken
 - vb. afgraven en ophogen van gronden
2. Waterhuishoudingswerken
 - vb. trekken of dempen van grachten
3. Kavelwerken en infrastructuurwerken
 - vb. bosomvorming; kavelverbeteringswerk op landbouwgronden
4. Aanpassing van de wegen en het wegenpatroon
 - vb. landbouwwegen, beheerwegen of recreatieve paden
5. Kavelruil
 - Steeds eerst op vrijwillige basis.
 - Kavelruil uit kracht van wet als laatste middel als alle overleg en zoeken naar oplossingen niet voldoen.
 - Steeds in overleg met commissie en comité

Projectrapport natuurinrichting

Lijst van maatregelen en modaliteiten

6. Tijdelijke beperkingen opleggen aan het genot van onroerende goederen
7. Erfdienstbaarheden vestigen of afschaffen
8. Uitbouw van natuureducatieve en recreatieve voorzieningen
 - vb. plaatsen van infoborden of rustpunten

→ Volledige lijst in projectrapport en straks op infomarkt

Projectrapport natuurinrichting

Focus eigenaars

- ▶ Zoveel mogelijk natuuringrepen op de '**sterkste schouders**' = overheden (ANB, VLM, gemeente) en Natuurpunt (zie slide 20 – 'sterkste schouders')
- ▶ Voor **particuliere eigenaars**:
 - Interesse om **vrijwillig** mee te werken op uw eigendom?
Contacteer VLM : samen nagaan wat kan.
 - Wil de overheid graag iets verwezenlijken op uw eigendom?
Enkel indien eigenaar **toestemming** geeft.
 - In **zeer uitzonderlijke** gevallen '**werken uit kracht van wet**' als laatste middel als alle **overleg** en zoeken naar oplossingen niet voldoen.
Steeds in overleg met commissie en comité NI
vb. verleggen van een gracht : 9 eigenaars stemmen in, 1 niet
→ om maatregelen te kunnen uitvoeren 'werken uit kracht van wet' op 10de eigendom

Projectrapport natuurinrichting

Openbaar onderzoek

- ▶ Timing : maandag 18 maart tem dinsdag 16 april
- ▶ Dossier : projectrapport met lijst van maatregelen + lijst eigenaars en gebruikers
- ▶ Doel : maximaal en correct informeren van belanghebbenden:
 - Ter inzage in de gemeentehuizen van Oud-Turnhout, Arendonk en Ravels
 - Infoavonden op 18 maart & 21 maart: grote lijnen
 - 10 zitdagen: behandeling detailopmerkingen en vragen :
 - × www.vlm.be voor een afspraak
 - × of hier vanavond een afspraak maken (Juul Adriaens)
 - Waarop kan u opmerkingen geven?
 - × Wel op: projectrapport, lijst maatregelen, lijst belanghebbenden
 - × Niet op: projectgrens, IHD, GRUP, waterretentie in de Aa,

Meer informatie

www.vlm.be
info@vlm.be

<https://twitter.com/VLMtweet>

<https://www.facebook.com/VlaamseLandmaatschappij>

<https://www.linkedin.com/company/vlaamse-landmaatschappij>

Vlaanderen
is natuur

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

VLAAMSE
LANDMAATSCHAPPIJ